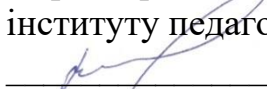

Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради»
Навчально-науковий інститут педагогіки
Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор навчально-наукового
інституту педагогіки

В.М. Швидун
«02» вересня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ ТА КОНФЛІКТОЛОГІЯ»

Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u>
Ступінь вищої освіти	<u>магістр</u>
Галузь знань	<u>07 Управління та адміністрування</u>
Спеціальність	<u>073 Менеджмент</u>

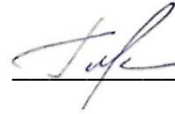
Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів «Освітній менеджмент» галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 073 Менеджмент.

Розробник: Т. О. Гальцева, доктор психологічних наук, доцент, завідувач кафедри психології

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол №1 від 02 вересня 2021 року

Завідувач кафедри психології

Гальцева Т.О.

«02» вересня 2021 р.

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Освітній менеджмент» галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 073 Менеджмент.

Гарант освітньої програми

Мартиненко О.М.

«02» вересня 2021 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика
Вид дисципліни	Обов'язкова
Мова викладання	Українська
Загальний обсяг кредитів ЄКТС /годин	4 кредити ЄКТС /120 год.
Курс	I
Семестр	1
Кількість змістових модулів	2
Обсяг кредитів	4
Обсяг годин, у тому числі:	120
Аудиторні	14
Модульний контроль	
Семестровий контроль	
Самостійна робота	106
Форма підсумкового контролю	залік

2. Заплановані результати навчання

Метою навчальної дисципліни «Психологія управління та конфліктологія» є розвиток управлінсько-психологічного світогляду та психологічної компетентності магістрів, пізнання психологічних особливостей суб'єктів управління, формування потреби у розвитку якостей керівника, формування вміння застосовувати методи управління людськими ресурсами, розуміння сутності психологічних механізмів прийняття рішень, групової динаміки, форм ефективного здобуття знань і застосування управлінських компетентностей в професійній діяльності.

Завдання навчальної дисципліни:

- формування у магістрів системи знань, яка складає теоретичну основу для розуміння проблематики психології управління;
- освоєння магістрами системи знань про основні поняття, категорії психології управління, її методологічні основи і методи, які використовуються на практиці;
- забезпечення розуміння магістрами специфічних особливостей психології управління;
- надання допомоги у отриманні відповідних умінь щодо розв'язання психологічних проблем управління;
- надання допомоги щодо розвитку психологічних якостей керівника.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких компетентностей, а саме:

Здатність:

- управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту;
- діяти соціально відповідально і свідомо. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань;
- оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації;
- створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління;
- аналізувати особисту професійну діяльність керівника з точки зору психологічної науки;
- використовувати психологічні знання про особистість у професійній діяльності;
- здійснювати самоорганізацію навчальної діяльності в системі неперервної освіти;
- організовувати на науковій психологічній основі спілкування у колективі, відносини з підлеглими, керівниками, громадянами;
- організовувати на наукових засадах процес виховання співробітників та підлеглих, а також самовиховання і самоосвіти;
- застосовувати психологічні знання у процесі вирішення професійних завдань;
- надавати психологічну оцінку мотивам, діям, засобам та наслідкам дій людини.

Програмні результати навчання:

ПРН1	Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення;
ПРН6	Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність
ПРН7	Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті
ПРН10	Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач
ПРН11	Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Концептуальні засади психології управління.

ТЕМА 1. Психологія управління як галузь психологічного знання.

Психологія управління як галузь психологічної науки. Історія і сучасний стан розвитку психології управління. Міждисциплінарний характер психолого - управлінського знання. Поняття предмету психології управління. Підходи до визначення предмета психології управління. Цілі і завдання психології управління. Міждисциплінарні зв'язки психології управління. із загальною психологією та іншими галузевими психологічними науками. Зв'язок психології управління з філософією, соціологією, педагогікою та іншими науками. Методи психології управління.

ТЕМА 2. Психологія особистості керівника.

Психологічні властивості керівника. Поняття професійно-важливих якостей керівника. Вітчизняні та зарубіжні моделі особистісних якостей керівника. Поняття ролі в психології управління. Соціальна роль у професійній діяльності. Психологічна природа управлінських ролей. Керівник і лідер організації. Суб'єктивні та об'єктивні передумови розвитку особистості керівника: наявність здоров'я, психологічна готовність до здійснення спільної діяльності, батьківська модель підприємництва, базове навчання, досвід трудової діяльності тощо. Джерела управлінського розвитку: цінність взаємодії з колегами, приклад вищого керівництва, самостійність та ін. Регресивний розвиток керівника та управлінські деформації. Прийняття до уваги вікових і гендерних особливостей керівника в управлінській діяльності.

Поняття стилю керівництва в психології управління. Традиційна концепція управління: авторитарний, демократичний, ліберальний стилі керівництва. Поняття типу керівника в психології управління. Об'єктивні й суб'єктивні чинники, що впливають на формування типу керівника.

ТЕМА 3. Психологія ділового спілкування в системі управління.

Загальні особливості процесу ділового спілкування. Основні фази процесу ділового спілкування та їх характеристика. Ділове спілкування як засіб управлінського впливу. Структура ділової бесіди й психологічні особливості кожного її компонента. Специфіка телефонної бесіди. Психологічні рекомендації з розвитку в керівника вміння слухати співрозмовника. Психологія ділових переговорів, нарад, виступів.

Змістовний модуль 2. Психологія управління конфліктом.

ТЕМА 1. Структура, види та причини конфлікту.

Структура конфлікту. Пізнавальний, емоційний, вольовий і мотиваційний компоненти у структурі конфлікту. Типи конфліктогенів. Конфлікти і трансактний аналіз. Критика у професійному спілкуванні як фактор розгортання конфлікту. Реакція на критику та застосування її у практичній діяльності. Прийоми зменшення негативного впливу критичних зауважень.

ТЕМА 2. Методи подолання та профілактики конфліктів у професійній діяльності.

Діагностика конфліктів. Етапи конфлікту. Стрес, фрустрація і депресія керівника як наслідки конфлікту. Симптоми ескалації конфліктів. Сутність керування конфліктами, що виникають у професійній діяльності. Методи регулювання конфліктів. Медіація – посередництво по урегулюванню конфліктів. Способи подолання конфліктів, що виникають внаслідок маніпулятивної поведінки учасників професійного спілкування. Профілактики конфліктів у професійній діяльності. Конфліктологічна компетентність педагога як засіб ефективного вирішення та попередження конфліктів у педагогічній діяльності. Формування сприятливого соціально-психологічного клімату як передумова профілактики конфлікту.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	заочна форма				
	усього	у тому числі			
л		п	лаб.	інд.	с. р.
Змістовий модуль 1. Концептуальні засади психології управління					
Тема 1. Психологія управління як галузь психологічного знання	20				20
Тема 2. Психологія особистості керівника	24	2	2		20
Тема 3. Психологія ділового спілкування в системі управління персоналом	24	2	2		20
Разом за змістовим модулем 1	68	4	4		60
Змістовий модуль 2. Психологія управління конфліктом					
Тема 1. Структура та динаміка конфлікту	26	2			24
Тема 2. Методи подолання та профілактики конфліктів у професійній діяльності	26	2	2		22
Разом за змістовим модулем 2	52	4	2		46
Усього годин	120	8	6		106

5. Теми лекцій за планом

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Психологія управління як галузь психологічного знання	
2.	Психологія особистості керівника	2
3.	Психологія ділового спілкування в системі управління персоналом	2
4.	Структура та динаміка конфлікту	2
5.	Методи подолання та профілактики конфліктів у професійній діяльності	2
Разом		8

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Психологія особистості керівника	2
2	Психологія ділового спілкування в системі управління персоналом	2
3	Методи подолання та профілактики конфліктів у професійній діяльності	2
Разом		6

Критерії оцінювання практичних занять

№ з/п	Назва теми та зміст роботи	Кількість балів та критерії оцінювання
1	Психологія особистості керівника Активність студента під час групового обговорення, дискусій.	«5» – висока активність і рівень знань виявлений студентом під час групового обговорення, дискусій; «4» – середня активність і достатній рівень знань виявлений студентом під час групового обговорення, дискусій; «3» – низька активність студента, під час групового обговорення, дискусій; відтворює значну частину навчального матеріалу «2» – низька активність студента, під час групового обговорення, дискусій; відтворює не значну частину навчального матеріалу «1» – низька активність студентом під час групового обговорення, дискусій, не володіє навчальним матеріалом
	Діагностика якостей керівника («Геометричний тест», «Визначення стилю управління»)	«5» – діагностика зроблена правильно; «4» – діагностика зроблена правильно, але є незначна помилка; «3» – є помилки; «2-1» – більшість методик виконано з помилками.
Разом за темою		10
2.	Психологія ділового спілкування в системі	

	<p>управління персоналом Діагностика стилю спілкування (тест Лірі)</p> <p>Тренінг «Ефективне спілкування керівника»</p>	<p>«5» – діагностика зроблена правильно; «4» – діагностика зроблена правильно, але є незначна помилка; «3» – є помилки; «2-1» – більшість методик виконано з помилками.</p> <p>«5» – висока активність студента під час виконання психологічних вправ, вправи виконано правильно; «4» – середня активність студента під час виконання психологічних вправ, вправи виконано правильно; «3» – низька активність студента під час виконання психологічних вправ, є деякі помилки при виконанні вправ; «3» – більшість вправ виконано з помилками. «1» – є суттєві помилки при виконанні вправ.</p>
	Разом за темою	10
3	<p>Методи подолання та профілактики конфліктів у професійній діяльності (тренінг) Активність студента під час групового обговорення, дискусій.</p>	<p>«5» – висока активність і рівень знань виявлений студентом під час групового обговорення, дискусій; «4» – середня активність і достатній рівень знань виявлений студентом під час групового обговорення, дискусій; «3» – низька активність студента, під час групового обговорення, дискусій; відтворює значну частину навчального матеріалу «2» – низька активність студента, під час групового обговорення, дискусій; відтворює не значну частину навчального матеріалу «1» – низька активність студентом під час групового обговорення, дискусій, не володіє навчальним матеріалом.</p>

	<p>Виконання тренінгових вправ</p> <p>Аналіз конфліктних ситуацій</p>	<p>«5» – висока активність студента під час виконання психологічних вправ, вправи виконано правильно;</p> <p>«4» – середня активність студента під час виконання психологічних вправ, вправи виконано правильно;</p> <p>«3» – низька активність студента під час виконання психологічних вправ, є деякі помилки при виконанні вправ;</p> <p>«3» – більшість вправ виконано з помилками.</p> <p>«1» – є суттєві помилки при виконанні вправ.</p> <p>«10–9» – студент вільно, самостійно та аргументовано робить аналіз ситуації, обрає та найбільш ефективну стратегію вирішення конфлікту залежно від ситуації;</p> <p>«8 –7» – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, розв’язує ситуацію стандартним способом;</p> <p>«5–6» – не вистачає достатньої глибини та аргументації;</p> <p>«3– 4» – не здатний до глибокого, всебічного аналізу, допускає неточності та помилки;</p> <p>«2–1» – при аналізі допускає істотні помилки.</p>
	Разом за темою	20
	Всього за практичні заняття	40

7. Самостійна робота

№ з/п	Зміст самостійної роботи	Форма звітності
1	Визначити основні поняття теми №1–5 та вписати їх із поясненням у тематичний словник.	словник
2	Переведіть основну інформацію теми №1–5 на мову таблиць або схем.	схеми та таблиці не друковані
3	Підготувати презентацію за вибором (одну). Теми на вибір: Психосоціальні тенденції сучасного розвитку організацій.	презентація

	<p>Психічне здоров'я керівника як чинник ефективної діяльності. Самоменеджмент керівника. Феномен влади. Лідерство: сутність та організаційне значення. Ефективна комунікація – основа успіху у діловому спілкуванні. Організація як психологічна функція. Особливості застосування мотивації як важливої функції управління. Значення контрольної функції в управлінні. Етапи прийняття управлінського рішення. Психологічні теорії особистості у контексті управлінської діяльності. Соціальна позиція та роль особистості в організації Поняття стресу в психології управління. Види стресу. Стадії стресу. Поведінка людини в ситуації стресу. Психологічні прояви синдрому «професійного вигорання» в управлінській діяльності Профілактика стресів та професійного вигорання у керівників. Динаміка конфлікту: різні погляди на проблему. Управління конфліктами: різні погляди на проблему Зв'язок конфліктології з іншими науками. Мотиви особистості у конфлікті. Технології ефективного спілкування у конфлікті. Психологія переговорного процесу по вирішенню Управління стресами для попередження конфліктів. Методи профілактики конфліктів в організації.</p>	
--	--	--

Критерії оцінювання самостійної роботи

1. Словник основних понять з теми (за різними літературними джерелами – не менше 2 визначень з кожного поняття з вказівкою джерела). Максимальна кількість балів –5.

«5» – надано 10 понять або більше за вимогами;

«4» – надано 8 – 9 понять за вимогами;

«3» – надані поняття без вказівок джерел або їх всього 6 –7;

«2» – надані поняття з одного джерела або їх всього 4 –5;

«1» – поняття переписані з конспекту.

2. Інформацію теми перевести на мову таблиць або схем. Максимальна кількість балів –5.

«5» – надано 10 схем або таблиць створені самостійно на основі навчального матеріалу;

«4» – надано 8 –9 схем або таблиць створені самостійно на основі навчального матеріалу;

«3» – є хоча б одна схема або таблиця, яка не відповідає навчальному матеріалу або взята з інших джерел;

«2» – є декілька схем або таблиць запозичені з інших джерел;

«1» – схеми та таблиці зроблені не самостійно.

3. Презентація за обраною темою. Максимальна кількість балів –10.

«9–10» – використання єдиного стилю оформлення; оптимальна кількість інформації на слайді; дотримання високої контрастності при доборі кольору фону та тексту; наявність плану, мети, джерел; загальна кількість 12 слайдів;

«7–8» – використання єдиного стилю оформлення; оптимальна кількість інформації на слайді; дотримання високої контрастності при доборі кольору фону та тексту; наявність плану, мети, джерел; загальна кількість 10 (11) слайдів;

«4–6» – відсутність хоча б однієї вимоги або кількість слайдів до 8

«2– 3» – відсутність частини вимог або кількість слайдів до 6;

«1» – оформлення презентації не відповідає вимогам.

Максимальна кількість балів за кожну тему – 10 або 20 балів, якщо зроблена презентація.

Всього за самостійну роботу студент може отримати 60 балів.

8. Методи навчання

Словесні: лекція, навчальна дискусія.

Наочні: презентації, відео роліки.

Інтерактивні: проблемне навчання; робота в малих групах; мозкова атака; складання інтелектуальних карт, метод кейсів, вправи.

9. Методи контролю

Поточний контроль: опитування, тестування та самоаналіз, самооцінка на практичних заняттях.

Підсумковий контроль – залік за сумою балів самостійної і практичної роботи.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання та самостійна робота					Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		100
T1	T2	T3	T1	T2	
20	20	20	20	20	

11. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка в ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90-100	A	зараховано
84-89	B	
74-83	C	
65-73	D	
60-64	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Академічна доброчесність

При вивченні навчальної дисципліни «Психологія управління та конфліктологія» студент повинен знати, що її викладання ґрунтується на засадах академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

За порушення академічної доброчесності *здобувачі освіти* можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту); позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

13. Методичне забезпечення

1. Конспекти лекцій та презентації з дисципліни на електронних носіях.
2. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи студентів на електронних носіях.
3. Нормативні документи Міністерства освіти і науки України.
4. Засоби контролю й самоконтролю на електронних носіях.
5. Комплекс літератури з дисципліни.

14. Рекомендована література

Базова

1. Карамушка Л.М. Психологія освітнього менеджменту: навч. посібник / Л.М. Карамушка – К.: Либідь, 2014. – 424с.
2. Психологія управління в організації : навчальний посібник / М. Д. Прищак, О. Й. Лесько. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – Вінниця, 2016. – 150 с.
3. Тихомирова Є. Б. Конфліктологія та теорія переговорів : підручник / Є. Б. Тихомирова, С.Р. Постоловський. – Рівне : Перспектива, 2017. – 240 с.
4. Ходаківський Є. І. Психологія управління. 5-те вид. перероб. та доп. Х-69 [текст] Підручник. / Є. І. Ходаківський, Ю. В. Богоявленська, Т. П. Грабар. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 492 с.

Допоміжна

1. Берлач А. І. Конфліктологія: Навчальний посібник для дистанційного навчання/ А. І. Берлач, В. В. Кондрюкова; Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини "Україна". – К.: Університет "Україна", 2007. – 203 с .
2. Брич В. Я. Психологія управління [Текст] : навчальний посібник / В. Я. Брич, М. М. Корман. – К. : Кондор-Видавництво, 2013. – 384 с.
3. Ващенко І. В. Конфліктологія та теорія переговорів : навч. посіб. / І. В. Ващенко, М. І. Кляп. – К. : Знання, 2013. – 408 с. – (Вища освіта ХХІ століття)
4. Войнович М.В. Карамушка Л.М. Психологічні основи розв'язання управлінських конфліктів в освітніх закладах / М.В Войнович, Л. М. Карамушка // Управління закладами середньої освіти: психологічні аспекти. – К. Ін-т психології АПН України, 2011. – С.129-149
5. Дейл Карнегі Як завойовувати друзів та впливати на людей. – Харків: Промінь, 2011. – 560 с.
6. Етика ділового спілкування [Текст] : навч.посібник / В. Г. Воронкова, А. Г. Беліченко, В.В. Мельник. — Львів : Магнолія 2006, 2009. – 312 с.
7. Конфліктологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів юридичних спеціальностей / За ред. Л. М. Герасіної, М. І. Панова. – Харків: Право, 2012. – 256 с.
8. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління: Посібник / Л.Е. Орбан-Лембрик– Київ: Академвидав., 2003. – 320 с.
9. Орлянський В. С. Конфліктологія: Навч. посібник для вузів/ В. С. Орлянський; Мін-во освіти і науки України, Запорізький нац. техн. ун-т. - К.: Центр учбової літератури, 2007. – 159 с.
10. Русинка І. Конфліктологія. Психологія запобігання і управління конфліктами: Навчальний посібник / Іван Русинка,; Мін-во освіти і науки України. - К.: Професіонал, 2007. – 334 с.
11. Скібіцька Л. Конфліктологія: Навчальний посібник для студ. вищих навчальних закладів/ Ліана Скібіцька. - К.: Центр учбової літератури, 2007. – 383 с.

12. Яхно Т. П. Конфліктологія та теорія переговорів [Текст] : навч. посіб. / Т. П. Яхно, І. О. Куревіна ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Львів. комерц. акад. - К. : Центр учб. л-ри, 2012. – 175 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.crnhq.org>.
2. <http://chitalka.info/psy.html>
3. <http://www.igidravlika.com>
4. <http://socion.club.org.ua/> .
5. <http://psy.ft.inc.ru/index.shtml> "
6. <http://tests.perchik.ru/>
7. http://polbu.ru/moreno_sociometry